

PM

2022-03-31

Avsändare:

Åsa Furén-Thulin, sektionschef
Sektionen för socialtjänst,
Sveriges kommuner och regioner

Vårt ärendenr:
22/00460

Erbjudande om utvecklingsarbete kring socialtjänstens verksamhetssystem

Sammanfattning

Det här är ett erbjudande från SKR gällande ett kommungemensamt utvecklingsarbete kring socialtjänstens verksamhetssystem. SKR kommer driva arbetet i samverkan med Adda (tidigare Kommentus) och Inera.

Kommunerna efterfrågar nationellt stöd i utvecklingsarbetet med verksamhetssystemen för hela socialtjänsten, inklusive kommunal hälso- och sjukvård. Det är en nyckelfråga i arbetet med att digitalisera verksamheterna.

I dagsläget tillgodoser inte socialtjänstens verksamhetssystem kommunernas behov. Bland annat finns brister i användarvänlighet, effektivitet, kommunikation till brukare och andra huvudmän samt integration till andra system och tjänster. Utöver det upplever många kommuner att samarbetet med leverantörerna är bristande, och att befintliga avtal är kostnadsineffektiva.

För att komma tillrätta med problemen behöver kommunerna samarbeta kring bland annat gemensamma krav och informationsmodeller. SKR-koncernen erbjuder sig att tillsammans med kommuner, myndigheter och leverantörer ansvara för ett sådant arbete.

Bakgrund och målbild

Behovet av att digitalisera socialtjänsten har blivit allt större och förväntas växa ytterligare. Det beror bland annat på:

- invånarnas förändrade förväntningar
- behov att förbättra medarbetarnas arbetsmiljö
- ökade krav på effektivisering
- omställning till God och nära vård, (personcentrerad vård och omsorg)
- krav på att dela information med andra aktörer såsom statliga myndigheter, regioner och andra samarbetspartner
- översyn av socialtjänstlagen (Framtidens socialtjänst)
- styrningen mot en kunskapsbaserad socialtjänst
- möjlighet till sammanhållen journalföring mellan hälso- och sjukvård och äldre- och funktionshindersomsorg
- myndigheters krav på digital inlämning av information

Verksamhetssystemen är idag uppbyggda efter respektive kommuns önskemål, vilket gör att definitionen av ett verksamhetssystem varierar mellan olika kommuner och ibland mellan förvaltningar i samma kommun. En gemensam nämnare är dock att de är byggda mer eller mindre som slutna system. Det gör dem svåra att integrera med andra tjänster och system, och vid byte av leverantör är det både komplicerat och kostsamt att migrera data. När nya tjänster köps in blir de i många fall informationsöar som har svårt att utbyta data med verksamhetssystemet.

SKR har sedan 2019 arbetat med att stödja kommunerna i moderniseringen av verksamhetssystemen i ett beställarnätverk och en beställargrupp tillsammans med deltagande kommuner. Finansiering har huvudsakligen skett via innovationsmedel från Vinnova. Projektet har publicerat flera vägledningar som stöd för kommunernas upphandling och utveckling, samt utrett förutsättningarna för arbetet framåt. Det är inte möjligt att inom en kort tidsperiod realisera hela den stora modernisering av verksamhetssystemen som efterfrågas. Det är däremot möjligt att genomföra förbättringar både på kort och lång sikt.

Målbild: Ett modernt verksamhetssystem

Ett modernt, digitalt verksamhetsstöd är inte ett enda system, utan ett ekosystem av olika system och informationskällor som fungerar väl tillsammans. Funktioner som ingår i nuvarande verksamhetssystem behöver brytas ut till olika moduler för att kommunen ska kunna byta ut delar och anpassa efter verksamheternas olika behov.

Målbilden kräver samtidigt att det finns standarder som beskriver hur det tekniska utbytet av information mellan system ska gå till. Det förutsätter också att kommunerna använder ett gemensamt språk i systemen.

Ett fungerande ekosystem med ett enat språk och tekniska standarder möjliggör effektivt informationsutbyte mellan kommuner, regioner och andra myndigheter.

Anledningen till ett erbjudande från SKR

För att nå målbilden på lång sikt, men också skapa kortsiktig nytta, krävs ett samordnat arbete mellan Sveriges kommuner. SKR erbjuder sig att leda arbetet tillsammans med Adda och Inera.

Erbjudandet omfattar de första tre åren av ett långsiktigt arbete.

En viktig framgångsfaktor är att genomföra arbetet i nära samarbete med systemleverantörerna. Projektet kommer även samordnas med andra närliggande uppdrag och projekt inom SKR, Inera och Adda, samt på nationell nivå, till exempel arbetet med kunskapsstyrning inom socialtjänsten och lanseringen av Säker digital kommunikation (SDK).

Projektets leveranser

Det arbete som har drivits inom ramen för beställarnätverket och beställargruppen har lett fram till slutsatsen att projektets fokus för de närmaste tre åren bör vara följande:

- **Ta fram gemensamma krav för upphandling och leverantörsdialoger**
Målet är att förtydliga socialtjänstens behov gentemot leverantörerna och stötta kommunerna att ställa samstämmiga krav – både i upphandlingar och i utvecklingsdialoger inom befintliga avtal. Kraven utgår från både befintliga och kommande behov och stäms av med leverantörerna för att få största möjliga genomslag vid leveransen. Kraven publiceras löpande i delmängder, med prioritering kring bland annat utdata och statistik, arkiv och gallring, informationssäkerhet, kommunal hälso- och sjukvårdsdokumentation, kommunikation med invånare (e-tjänsteintegrationer).
- **Samordna leverantörer i syfte att skapa tekniska standarder**
Målet är att stödja systemleverantörerna att utveckla standardiseringar för att främja informationsutbyte mellan system i ekosystemet, men också att underlätta migrering vid byte av system. Ett exempel på aktivitet är att utveckla APIer för att förbättra utdata till rapport- och analyssystem.

Här ingår också att etablera löpande dialoger på ledningsnivå med leverantörer och branschorganisationer för att lösa olika utmaningar.

- **Rekommendationer för ökad standardisering mellan kommuner**

Målet är att möjliggöra samstämmiga krav och standardisering i systemen genom att ta fram rekommendationer kring vilka informationsspecifikationer och begreppsmodeller som en kommun bör använda. Standardisering kräver också beskrivningar av hur vissa funktioner ska implementeras. Ett exempel på aktivitet är att göra urval från Socialstyrelsen term- och begreppsbank.

Ambitionen är att kommunerna tillsammans ska bli en stark och tydlig beställare vilket bidrar till en kostnadseffektiv utveckling av verksamhetssystemen.

Vinster för kommuner

Projektet bidrar till att hantera följande problem- eller utvecklingsområden i kommunerna:

- Underlätta uttag och analys av data för verksamhetsutveckling och jämförelser
- Förbereda systemen för nya socialtjänstlagen och ökad möjlighet till icke behovsprövade insatser.
- Förbättra implementeringen av Barns behov i centrum (BBIC) och Individens behov i centrum (IBIC) i systemen.
- Informationsdelning i enlighet med den kommande lagstiftningen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.
- Implementering av Säker digital kommunikation (SDK) som gör det möjligt att skicka och ta emot information direkt i systemen utan att behöva exportera till/från en separat mejltjänst.
- Öka nyttan av e-tjänster och möjliggöra mer automatiserade processer.

För alla kommuner bidrar projektet till att verksamhetssystemen blir bättre på att byta information med andra system. Projektet möjliggör också på sikt ett mer modulärt ekosystem, där kommunen kan upphandla de system och tjänster som de ser är bäst för varje process.

För kommuner som är i upphandling blir vinsterna med projektet bland annat färdiga baskrav. Kraven är gemensamma, avstämda mot kommunernas behov, långsiktiga nationella strategier samt leverantörerna.

För kommuner som har ett befintligt avtal bidrar framtagna krav i den löpande avtalsdialogen och utvecklingen av kommunens befintliga system.

Dessutom minskar den enskilda kommunens kostnader för utveckling och nya funktioner, eftersom projektet bidrar till att vissa saker löses gemensamt. Exempel på sådana frågor är hur systemen bäst implementerar stöd för den nya lagstiftningen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, eller Säker digital kommunikation (SDK).

Särskilda vinster för kommuner som deltar i projektet

Kommuner som deltar i projektet och skriver under detta erbjudande medverkar aktivt i arbetets styrning, prioritering och genomförande. Kommunen får även direkt stöd av projektets specialister för att bäst kunna använda de framtagna baskraven i sina upphandlingar och i dialogen med befintliga leverantörer om vidareutveckling.

Kostnad och finansiering

För att kunna leverera i enlighet med erbjudandet beräknas projektet behöva en finansiering om minst 15 miljoner kronor under åren 2023 till 2025, det vill säga 5 miljoner kronor per år. Mest kostnadsdrivande är uppdraget att utveckla tekniska standarder. Omfattningen av den leveransen kommer därför behöva anpassas efter hur stor finansiering projektet får.

Varje kommun som accepterar erbjudandet finansierar projektet med 1 kr per invånare och helår. Kommunerna kan med fördel nyttja statsbidrag som är i linje med projektet mål, till exempel Nära vård eller äldresatsningen kring välfärdsteknik.

Medlen kommer bland annat gå till att anlita experter inom upphandling, juridik, informatik, IT-arkitektur, statistik och informationssäkerhet. I de fall kommuner bidrar med kompetens till projektet, så kommer dessa att ersättas, förutsatt att arbetstid per månad motsvarar minst 20 procent.

SKR-koncernen kommer att ta ställning till om projektet är genomförbart baserat på hur stor del av finansieringsbehovet som deltagande kommuner täcker. Beslut om att inleda arbetet kommer inte att tas förrän finansiering är säkrad.

Om för få kommuner ansluter kommer det föreslagna projektet inte att genomföras eftersom det saknas både resurser och tillräcklig påverkanskraft för att åstadkomma önskad förändring.

**Beslut om att acceptera erbjudandet är bindande och ska vara
inskickat senast den 1 juni 2022**

Vid frågor, kontakta Klas Nilsson, projektledare SKR:
klas.nilsson@skr.se, 08 – 452 73 79

Kommunens svar

Att underteckna det här erbjudandet innebär att kommunen binder sig till
att medfinansiera det beskrivna projektet.

Fakturering sker årsvis under första kvartalet. Antal kommuninvånare utgår
från föregående decembers befolkningsstatistik från SCB.

Vår kommun avser medfinansiera projektet år 2023 med 1 kr per
kommuninvånare

Vår kommun avser medfinansiera projektet år 2024 med 1 kr per
kommuninvånare

Vår kommun avser medfinansiera projektet år 2025 med 1 kr per
kommuninvånare

Anslutande organisation

Kommun:

Underskrift namnteckning:

Namnförtydligande:

Titel:

Telefonnummer:

E-post:

Underskriftsdatum:

Referenskod för faktura:

Fakturaadress:

**Ifylld och undertecknad avsiktsförklaring scannas och skickas till
info@skr.se senast 2022-06-01.**